DE BELANGRIJKSTE ASPECTEN VAN DE EUROPESE MARKT

door dr.J.J.B.P. van Lierde

Lezing gehouden te Koewacht op 3 mei 1957.

Voorzitter, Geachte Vergadering,

Het is mij zeer aangenaam hier in Koewacht voor de vlassers van Z.-Vlaanderen te mogen spreken, aangenaam niet alleen omdat het vlasbedrijf hier in Z.-Vlaanderen mij wel bekend is, maar ook en vooral omdat ik zelf Z.Vlaming ben en mij hier vanavond de gelegenheid wordt geboden temidden van "eigen mensen" te mogen spreken.

Het onderwerp dat ik hier ga behandelen is iets wat thans in het middelpunt van de belangstelling staat en voorzeker de gemoederen in Europa in de toekomst nog meer zal bezighouden.

U allen zult binnen enkele tijd binnen een nieuw economisch kader moeten gaan leven en werken. Het is daarom van belang dat u enig idee krijgt van wat nu precies dat nieuwe kader zal worden. Het is in verband met deze belangrijkheid van dat wat staat te gebeuren op economisch gebied in Europa, dat het bestuur van uw vereniging ons hier heeft uitgenodigd u een en ander te komen vertellen over de Europese markt. Voorwaar is dit een bijzonder gelukkige gedachte geweest van uw bestuur.

Als ik nu mag overgaan tot de eigenlijke behandeling van het onderwerp, dan meen ik er goed aan te doen, dit zoveel omvattend vraagstuk van de Europese markt in enkele onderdelen voor u te behandelen. Als zodanige onderdelen zou ik voor u de volgende willen belichten:

I: Wat is de Europese markt?
II: Wat wil men bereiken met de Europese markt?
III: Hoe wil men deze Europese markt tot stand brengen?

men, waarbij tussen de deelnemende landen onderling een vrije uitwisseling tot stand zal komen van personen, goederen, diensten en kapitaal. Men kan zo een Europese markt, die door de verschillende bovengenoemde landen gevormd wordt, eigenlijk het best vergelijken hier met de verschillende provincies in een land. Tussen de provincies in Nederland wordt geen enkele belemmering in de weg gelegd aan het handelsverkeer. Men kan vrij zijn produkten kopen in Groningen bijvoorbeeld en zonder enige moeilijkheden naar Zeeland brengen. Precies hetzelfde wil men met de Europese markt. Als die er een keer zal zijn, zal het mogelijk zijn voor u om met de andere 5 landen vrij handel te drijven; dan kunt u im- en exporteren zoveel u wilt zonder dat u belemmeringen in de weg zullen worden gelegd. En wat dat te betekenen zal hebben, kunt u zich enigszins realiseren wanneer u denkt aan de huidige toestand waarin wij leven en waar al de ons omringende landen zoveel mogelijk hinderpalen in de weg leggen, in de vorm van hoge invoerrechten of lage contingenten. Tijdens de oorlog kenden we dat niet. Toen moest geen enkel land zijn eigen markt beschermen, want er was overal te kort. Maar na de oorlog is geleidelijk aan in alle landen de produktie weer vergroot en in vele gevallen zelfs in die mate dat er voor vele -vooral agrarische produkten- overschotten ontstonden. De landen, die die overschotten hadden wilden ze aan andere landen verkopen, maar deze laatste moesten ook hun eigen landbouw en boeren wat beschermen, met als gevolg dat de handelsbelemmeringen steeds groter werden. Maar zodra die landen gingen beschermen, bijvoorbeeld door hele hoge invoerrechten aan de grens te heffen, betekende dit ook dat de produkten, die werden beschermd in die landen veel duurder kwamen te liggen, dan wanneer ze vrij uit een ander land zouden zijn binnengelaten. De gevolgen van die bescherming zijn dus hogere kosten van levensonderhoud en een lagere levensstandaard voor de bevolking, dan onder de vrije handel. En hier beland zijnde kom ik vanzelf aan mijn tweede punt van mijn uiteenzetting, dat is:

ad II: Wat wil men met die Europese markt bereiken? Door het afschaffen van de handelsbelemmeringen wil men komen tot een produktiepatroon in Europa, waarbij de produkten daar geproduceerd zullen worden waar dit het goedkoopste kan. Gevolg hiervan

-3-

zal zijn dat de produkten tegen de laagst mogelijke kosten ter beschikking zullen worden gesteld en dat daardoor de welvaart van de Europese bevolking, zal worden verhoogd en meer naar het Amerikaanse niveau zal worden opgetrokken. Want waarom is de levensstandaard van de Amerikanen zoveel hoger dan die van ons? Hoofdzakelijk omdat men in Amerika geen grenzen, geen handelsbelemmeringen kent tussen de Staten onderling. En naar dat Amerikaanse, naar die Verenigde Staten, daar moeten wij ook naar toe,willen we die bereiken dan moeten de grenzen open gegooid worden en dan moeten diegene die het beste kunnen concurreren, ook het meeste kunnen profiteren.

Het zal duidelijk zijn, dat dat opengooien van die grenzen tussen die 6 landen -waarin 160 miljoen mensen wonen- niet van vandaag op morgen kan gaan. Bij de doorvoering van de Europese markt zal men de weg van de geleidelijkheid moeten bewandelen en zodoende bepaalde bedrijfstakken de gelegenheid moeten geven om zich aan te passen. Neem maar als voorbeeld de tomatenteelt. Als de Europese markt er door is, dan betekent dit dat de Italiaanse tomaten -die onder de kosteloze zon zijn gerijpt- hier vrij op de markt kunnen komen. In Nederland, moeten de tomaten veelal in kassen worden gekweekt. Dat kost veel geld en daardoor zijn ze duurder dan de Italiaanse tomaten. Als deze laatste bij ons vrij op de markt mogen komen, dan is daar niet tegen te concurreren en het gevolg zal waarschijnlijk zijn dat vele der tomatentelers zullen moeten inpakken. Maar voor ze dat moeten doen, is men verplicht ze de tijd te geven naar iets anders uit te zien. Vandaar dat men die Europese markt geleidelijk aan wil verwezenlijken.

ad III: En dit brengt mij tot de vraag: Hoe wil men die Europese markt bereiken?

Zoals daar juist gezegd wil men tot de Europese markt komen langs de weg der geleidelijkheid. Men heeft een overgangsperiode geprojecteerd van 12 à 15 jaar ingedeeld in 4 phasen en waarin men wil komen tot één markt.

Een eerste phase van 1 tot 4 jaar waarin 10% van de invoerrechten moeten worden opgeheven, een tweede phase tot 8 jaar

waarin 25% van de invoerrechten moeten verdwijnen, een derde phase van 10 tot 12 jaar waarin de invoerrechten tot 50% verminderen en een vierde phase tot 15 jaar waarin de invoerrechten tussen de landen onderling voor de volle 100% moeten zijn verdwenen.

Eveneens voor de contingenteringen, ook deze wil men in de loop van 12 à 15 jaar volledig doen verdwijnen, zodat dus ook de hoeveelheidsbeperkingen geleidelijk zullen verdwijnen.

Tegelijkertijd zal ook voor deze 6 landen een gemeenschappelijk buitentarief tot stand komen d.w.z. een invoerrecht dat door de zes landen gelijkelijk zal worden geheven op bepaalde artikelen die worden ingevoerd van buiten de zes deelnemende landen.

Dit buitentarief wordt vastgesteld door de invoerrechten van de verschillende deelnemende landen, voor een bepaald artikel, met elkaar op te tellen en dan te delen door vier. Zo zal het voorkomen dat de invoerrechten van bepaalde goederen van buiten de Europese markt afkomstig, voor een bepaald land zullen stijgen terwijl ze voor een ander land zullen dalen.

En zo komen we aan de laatste vraag die we ons stellen n.l.

ad IV: Wat zullen de gevolgen van deze Europese markt zijn voor Nederland, meer speciaal voor de landbouwsector?

Op langere termijn voorzien we een ruimere afzet van onze landbouwprodukten, dus een verruiming van onze markt.

Maar op kortere termijn zullen we wel eens een veer moeten laten. Want een van de gevolgen van deze Europese samenwerking zal ook zijn het gelijk worden van de lonen en andere sociale voorwaarden en voorzieningen. Van Franse zijde is er geeist dat deze gelijk worden aan de franse, wat tot gevolg heeft een 40 urige werkweek, met een toeslag van 25% op het uurloon tussen de 40 en 48 uren en van 50% boven de 48 werkuren per week, plus een verhoging van de sociale lasten. Dit zal voor ons uiteindelijk een loonstijging betekenen van ± 15%.

Verder komt er voor sommige grondstoffen een hoger buitentarief, dan dat wat thans bestaat. Er zijn bepaalde produkten zoals tarwe bijvoorbeeld, waarop nu geen invoerrecht moet worden betaald, maar waarop straks, als de Europese markt er is, een gemeenschappelijk buitentarief, dus een invoerrecht van 20% komt. Dan zullen de landen van de

Europese markt wel geen Amerikaanse tarwe meer kopen, want die wordt dan te duur. Frankrijk zal dan wel klaar staan om de tarwe, of bijvoorbeeld de voedergranen aan ons te leveren, maar altijd tegen een prijs die hoger ligt dan die welke we nu betalen bij import. Dus daar kan Frankrijk weer goed mee zijn. Maar ook Nederland zal op die manier -n.l. doordat de 6 landen zich door middel van hoge invoerrechten rondom hun grenzen tegenover de rest van de wereld- ruimere afzetgebieden vinden. Dit wordt met name verwacht voor de zuivelprodukten, voor vee en vlees, en groenten en fruit.

Bezwaar voor onze landbouw zal echter voorlopig wel zijn, dat in de eerste jaren, een land dat zijn binnenlandse markt verstoort ziet, kan bepalen, dat beneden een bepaalde prijs geen enkel produkt binnen mag. Veronderstel, Nederland voert boter uit naar Frankrijk voor *f* 6,-- per kilo. De boterprijs voor de Fransen is *f* 7,- per kilo. Komt Nederland nu op de Franse markt tegen *f* 6,-- per kilo, dan kan die markt worden verstoord en wel in die zin dat de Fransen geen buitenlandse boter meer kunnen kopen. Dan kan Frankrijk-gedurende de eerste overgangsjaren naar de Europese markt- aan de Nederlandse export een halt toeroepen door te zeggen: Onder de *f* 7,50 mag hier geen boter meer binnen. Omgekeerd kan Nederland dit ook doen de eerste jaren. Men ziet dus, dat men zoveel mogelijk geleidelijk aan wil te werk gaan.

Alles bij elkaar genomen geloof ik dat Frankrijk tijdens de onderhandelingen over de Europese markt eigenlijk het meest er uit gesleept heeft. Dit komt naar voren in de aparte bepalingen die Frankrijk heeft bedongen in een zogenaamd "Régime Spéciale". Onder dit "Régime Spéciale", dat van tijdelijke aard is, is bepaald dat Frankrijk invoerrechten kan blijven heffen op produkten van partnerlanden en exportpremies mag blijven geven. De andere 5 landen mogen dit niet. Dit "Régime Spéciale" kan dus voorlopig een belemmering betekenen voor de handel met Frankrijk. Het is echter bekend hoe slecht Frankrijk er voorstaat en daarom is het ook begrijpelijk dat ze iets aparts wilden en dat de andere landen hiermee akkoord zijn gegaan. Want -beter een Europese markt- met open grenzen, waar we onze produkten kwijt kunnen, als we maar goed genoeg kunnen concurreren met een speciaal regime voor Frankrijk, dan geen Europese markt en de handelsbelemmeringen van thans. Nederland, als het goed-

-6-

koopst agrarisch producerend land -binnen de Europese markt- kan na enkele overgangsmoeilijkheden niets anders dan voordelen verwachten van: Europa met zijn éne grote markt van 160 miljoen inwoners.

Inmiddels heeft zich echter iets anders voorgedaan. De landen, die niet onder de Europese markt vallen, en zien dat rondom die Europese markt zo een hoog gemeenschappelijk buitentarief wordt gebouwd, om de voordelen geheel aan die 6 landen zelf te laten, vrezen dat zij hierdoor benadeeld zouden worden. Vandaar dat zij gekomen zijn met een voorstel om ook mee te mogen doen en dit in een zogenaamde vrijhandelszone. Dit betekent dat 11 andere Europese landen hebben voorgesteld om tussen hen en de zes landen van de Europese markt, ook maar alle handelsbelemmeringen af te schaffen. Vooral Engeland en Denemarken willen dit graag. Maar Engeland wil dan wel vrije handel voor alle produkten, behalve die van de landbouw en Denemarken, als landbouwexporterend land wil juist alléén maar meespelen als er dan ook tussen de 17 landen een vrije handel komt in landbouwprodukten.
Het verschil met de Europese markt en de vrijhandelszone is:

1) De Europese markt omvat 6 landen -en in de vrijhandelszone wil men alle 17 West-Europese landen betrekken.
2) De landen van de Europese markt hebben één gemeenschappelijk buitentarief. Als dat tarief voor tabak 30% is, dan geldt dat tegenover alle landen -behalve de koloniën. Maar in de vrijhandelszone willen de elf landen, die zich willen aansluiten ieder hun eigen buitentarief bepalen ten opzichte van landen die niet meedoen. Dus Engeland kan dan bijvoorbeeld zeggen op vlees uit Australië hef ik geen invoerrechten, maar op dat uit Argentinië b.v. 25%.
3) In de Europese markt zijn de landbouwprodukten wel betrokken in het vrije handelsverkeer; en in het vrijhandelsgebied wil Engeland dat niet (om zodoende de eigen boeren te kunnen beschermen en de producenten uit de landen van het Gemenebest).

De onderhandelingen over de vrijhandelszone zijn nog gaande. Voor eind oktober verwacht men de beslissing over het al of niet tot stand komen van een vrijhandelsgebied dat zich uitstrekt over 17 Europese landen, al of niet met de landbouwprodukten daarin betrokken.

Wat de Europese markt betreft, is het zo dat de overeenkomsten al getekend zijn. De parlementen in al die 6 landen moeten het verdrag nog goedkeuren. Verwacht mag worden dat zich geen enkel land tegen de aanneming ervan zal verzetten. Dat betekent dat begin 1958 een aanvang zal worden gemaakt met de tot standkoming van de Europese markt, die uiteindelijk in 1973 geheel verwezenlijkt zal moeten zijn.

Men ziet dus dat in Europa het werk aan de gang is naar een afschaffing van de handelsbelemmeringen om zodoende tot grotere welvaart te kunnen komen, in Europa, en naar ik hoop, ook en vooral, in dat stukje Nederland, dat u allen en mij zo nauw aan het hart ligt, en dat zich uitstrekt van "d'Ee tot Hontenisse, en van Hulst tot aan Cadzand".

-.-.-.-.-.-